

Jordbruks och analysavdelningen
Elin Gunve
elin.gunve@jordbruksverket.se

Sveriges Fiskares Producentorganisation
Fiskets Hus
Fiskhamnsgatan 33
414 58 Göteborg

Angående öppet brev till generaldirektörerna på Naturvårdsverket, Jordbruksverket och Havs- och vattenmyndigheten angående säl- och skarvproblematiken m.m.

Jordbruksverket har en främjande roll för svenskt yrkesfiske, fritidsfiske och vattenbruk, ansvar för Havs- och fiskeriprogrammet samt Landsbygdsprogrammet och är tillsynsansvariga över efterlevnad av Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1007/2009 enligt Lag (2011:1070) om handel med sälprodukter.

Under de senaste åren har Jordbruksverket varit både engagerade och aktiva i frågorna kopplade till problematiken för de blå näringarna kring både säl och skarv. Säl- och skarvstammarna har ökat kraftigt vilket har lett till negativa effekter för svenskt yrkesfiske och vattenbruk.

I ärenden som handlar om ökad säl- eller skarvjakt är Jordbruksverket bland annat remissinstans och arbetar utifrån vårt främjandeuppdrag samt vårt ansvar gällande handelsförbudet med sälprodukter. Vi deltar även i ”Program sälar och fiske” som arbetar aktivt med att ta fram rovdjurssäkra fiskemetoder för att skydda fångst och redskap samt i styrgruppen för ”Selektiva, skonsamma och rovdjurssäkra redskap”.

Enligt vårt yttrande på Naturvårdsverkets ”Samråd om licensjakt på gråsäl och skyddsjakt på knubbsäl och vikare” 15 januari 2021 (Dnr 5.2.17-18034/2020) har Jordbruksverket bland annat påpekat behov av att utreda om delmålet som anger att förutsättningarna för samexistens mellan en gråsälspopulation med gynnsam bevarandestatus och hållbara fiskenärings ska förbättras, kan uppfyllas med en kvot på endast 2 000 gråsäl. Vi skrev även att det är tydligt att incitament behövs för att nå upp till den då satta kvoten då endast mindre än hälften (991) av kvoten av gråsäl fällt vid den tidpunkten.

I Jordbruksverkets yttrande på Naturvårdsverkets ”Samråd om licensjakt efter gråsäl och skyddsjakt efter knubbsäl och vikare” 27 februari 2020 (Dnr 5.2.17-02512/2020) skrev vi bland annat att jakt och destruktion av säl innebär stora

merkostnader samt att Jordbruksverket anser att det utifrån ett djuretiskt perspektiv är ytterst bekymmersamt att fällda sälar destrueras och inte får tillvaratas genom försäljning från licensjakt och skyddsjakt. Vi ser ett behov av viss ersättning då bärgning och inlämning av döda sälar till destruktion är kostsamt.

För att komma tillrätta med denna problematik har Jordbruksverket tagit fram ett förslag på en åtgärd i nya havs-, fiskeri- och vattenbruksprogrammet som ska täcka kostnader för bärgning av säl till land samt destrueringskostnader. Det nya programförslaget planeras att beslutas av regeringen i början av 2022 innan det skickas till EU kommissionen för ett godkännande. Efter godkännandet från kommissionen kommer programmet att öppnas, vilket bedöms bli efter sommaren 2022. I havs- och fiskeriprogrammet (EHFF) finns även en åtgärd för yrkesfiskare att söka medel för inköp av redskap samt en innovationsåtgärd för att bland annat utveckla rovdjurssäkra fiskemetoder. Dessa kommer även att finnas i det nya programmet (EHFVF).

Jordbruksverket och Havs- och vattenmyndigheten började arbeta för en gemensam strategi för yrkesfiske, fritidsfiske och fisketurism och vattenbruk under 2019 vilket ledde till ett regeringsuppdrag. Enligt uppdraget ska myndigheternas arbete med strategin och handlingsplanerna utgå från ekosystemansatsen och bidra till att stärka målluppfyllelsen i regeringens Maritima strategi samt den av riksdagen beslutade En livsmedelsstrategi för Sverige. Strategin ska även bidra till en konkurrenskraftig och hållbar livsmedelskedja, särskilt genom att beakta kompetensförsörjning, diversifiering, lönsamhet samt minska antalet arbetsplatsolyckor och dödsolyckor. Arbetet med att genomföra åtgärderna i handlingsplanerna har påbörjats under 2021 och eskalerar under 2022 fram till 2026 för att gemensamt uppnå målen i den gemensamma strategin. I handlingsplanen för svenskt yrkesfiske har vi bland annat en åtgärd kopplad till säl.

Våtmarker bidrar till olika miljönyttor som att rena näringsämnen som kommer från jordbruket och att gynna biologisk mångfald. Det finns möjlighet för markägare att få ersättning från landsbygdsprogrammet för att anlägga och restaurera våtmarker. Det är också möjligt att söka ersättning för skötsel av våtmarker. En reform av EU:s jordbrukspolitik träder i kraft 2023. Varje medlemsland ska ta fram en strategisk plan för att beskriva den jordbrukspolitik som landet ska införa och bedriva. I regeringens förslag till strategisk plan ingår fortsatt möjlighet att få ersättning för investering och skötsel av våtmarker.

Jordbruksverket har föreskrifter och allmänna råd om miljöhänsyn i jordbruket vad avser växtnäring. Dessa reglerar hur och när gödselmedel får lagras och spridas inom jordbruksverksamhet. Det innebär att under perioden 1 november till 28 februari får inga gödselmedel spridas inom känsliga områden. Sverige har avgränsat känsliga områden enligt EU:s nitratdirektiv och de omfattar cirka 75 procent av jordbruksmarken. Utanför känsliga områden får stallgödsel och andra organiska gödselmedel spridas under perioden 1 december till 28 februari förutsatt

att gödseln brukas ned inom 12 timmar, vilket i praktiken omöjliggör spridning i större delen av landet.

Jordbruksverket kommer fortsatt att engagerat samarbeta med Havs- och vattenmyndigheten och Naturvårdsverket gällande frågor kopplade till de blå näringarna.

Med vänliga hälsningar,

Christina Nordin
Generaldirektör
Jordbruksverket